

SOLVIT Sverige 2009

Ett urval av principiellt intressanta
ärenden under året

Kommerskollegium
National Board of Trade

MISSIV

Enheten för Inre marknaden och tekniska regler
Dnr 3191-0162-2010

2010-02-11

SOLVIT Sverige under 2009

Härmed översändes en rapport över ett antal ärenden av principiellt EU-rättsligt intresse som behandlats av SOLVIT Sverige under 2009. Rapporten kommer inom kort att vara tillgänglig på kollegiets hemsida.

Christer Arvíus

Markos Montmar Stavroulakis

Inledning

SOLVIT är ett informellt nätverk i Europeiska kommissionens regi med uppgift att lösa hinder mot fri rörlighet inom EU/EES-området, d.v.s. på EU:s inre marknad. Sveriges SOLVIT Center är inordnat i Kommerskollegiums organisation.

SOLVIT arbetar med klagomål från företag och enskilda i ärenden där en nationell myndighet fattat beslut som strider mot EU-rättens regler om fri rörlighet för varor, tjänster, kapital och personer/arbetstagare mellan länder på EU:s inre marknad. De nationella SOLVIT-centren arbetar efter en överenskommen modell och har en gemensam databas som huvudsakligt arbetsredskap.

Alla typer av problem kan inte tas om hand av SOLVIT-systemet. SOLVIT tillhandahåller inte allmän EU-information och hanterar inte tvister mellan enskilda, mellan konsumenter och företag eller mellan företag. SOLVIT får inte agera i en fråga som är föremål för domstolsprövning. SOLVIT har heller inga sanktioner till förfogande och kan inte tvinga en myndighet att agera enligt EU-rätten.

Under år 2009 anmälde företag och privatpersoner i Sverige totalt 126 problem till SOLVIT Sverige vilket är något fler än 2008. Av dessa gällde 68 ärenden förhållanden i Sverige och 58 ärenden hinder i andra EU/EES-länder. Jämfört med 2008 är det en klar ökning av anmälningar avseende förhållanden i Sverige och nästan lika stor minskning av antalet anmälda problem i andra medlemsstater. Till antalet anmälda hinder kan också läggas de över 60 kvalificerade informationsärenden som tagits om hand.

SOLVIT Sverige har i föreliggande rapport lyft fram 16 principiellt intressanta ärenden som behandlats under 2009. Uppdelat på fri rörlighet för varor, tjänster respektive personer kommenteras inre marknadsaspekterna för de hindertyper vi har valt att ta upp. Inga problem på kapitalområdet anmäldes under 2009.

Fri rörlighet för varor

Plaströr för drivmedel

Ett svenskt företag ville börja sälja plaströr att användas i bränsleledningssystem på bensinstationer i Holland. Produkterna fick dock inte sättas på marknaden utan att först ha genomgått ett antal kostsamma tester hos ett ackrediterat kontrollorgan i Holland.

Rören tillhör det icke-harmoniserade varuområdet och uppfyller tekniska specifikationer för den på området befintliga europastandarden EN 14125. De har genomgått förfarandena för bedömning av överensstämmelse i Sverige som följer av standarden. Företaget kunde också uppvisa ett intyg som utfärdats av ansvarig svensk myndighet och som anger att produkten uppfyller svenska krav, bl.a. genom tester som utförts av ackrediterade kontrollorgan i Norge och Storbritannien.

Enligt det ansvariga ministeriet i Holland tar Europastandarden inte erforderlig hänsyn till folkhälsoaspekter på det sätt som krävs för att använda rörledningarna i Holland.

SOLVIT Sverige vände sig till SOLVIT Holland och argumenterade kring skyldigheten för ministeriet att EU-rättsligt motivera restriktionen i förhållande till EU-fördraget. Vi ifrågasatte också om de holländska kraven anmälts korrekt under EU-direktivet 98/34/EG om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter. Enbart den allmänt hållna lagen hade anmälts, men inte den föreskrift som innehöll mer detaljerade tekniska produktkrav m.m. SOLVIT Sverige gjorde gällande att kraven därmed inte kunde åberopas mot företaget.

Hindret kunde inte lösas genom SOLVIT eftersom det holländska ministeriet insisterade på att anmälningsplikten skulle anses vara fullgjord. De externa experter som SOLVIT Sverige kontaktat ansåg inte heller att Holland i detta fall uppenbart agerat i strid med direktiv 98/34/EG.

Införseltillstånd för teknisk sprit

Ett branschorgan kontaktade SOLVIT med ett klagomål om ett administrativt tillståndsförfarande för produkter avsedda att säljas i Sverige. Grunden för tillståndsförfarandet är en bestämmelse i 4 § lagen 1961:181 om försäljning av teknisk sprit samt Läkemedelsverkets föreskrift LVFS 1995:2. Produkter som innehåller teknisk sprit samt alkoholhaltiga preparat som inte är avsedda att förtäras måste enligt lag vara denaturerade. Utöver denatureringen behöver alkoholhaltiga preparat och produkter som innehåller teknisk sprit genomgå en tillståndsprövning. Tillstånden är tids- och mängdbegränsade och beror på denatureringsnivån av produkterna.

SOLVIT Sverige kontaktade Läkemedelsverket och framförde att dessa regler strider mot EU-rätten, eftersom de utgör ett handelshinder för företag som vill införa sådana varor till Sverige som inte är proportionerligt i förhållande till sitt syfte. Läkemedelsverket förklarade sig dock inte berett att nu avstå från att tillämpa den aktuella föreskriften. Verket avvaktar en lagändring som kommer att träda i kraft nästa år.

Läkemedelsverket har inte anmält föreskriften enligt direktivet 98/34/EG om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter. Enligt EU-domstolens praxis innebär en utebliven anmälan av en anmälningspliktig teknisk föreskrift att de tekniska bestämmelserna i föreskriften saknar rättslig verkan och därmed inte kan tillämpas mot enskild i nationell domstol.

Ärendet har avslutats som olöst i SOLVIT databasen.

Motorfordonsområdet

Problem av skilda slag i samband med privatimport av motorfordon anmäls relativt ofta till SOLVIT Sverige. Långt ifrån alla anmälda problem kan få sin lösning genom SOLVIT. Här redovisas ett antal svårlösta problem som behandlats under året.

Betalning av moms vid köp av nytt fordon

En privatperson som köper ett nytt transportmedel i annat land inom EU än hemlandet ska betala moms där fordonet ska användas. Om man köper ett nytt fordon i Tyskland för användning i Sverige ska moms alltså enligt EU:s regler betalas här. Trots detta debiterar tyska sälj företag tysk moms av skälet att de saknar garantier för att fordonet lämnar Tyskland för att stadigvarande användas i Sverige. För att få den tyska momsen återbetald krävs sedan att köparen kan uppvisa kvitto på att svensk moms erlagts.

Problemet för den fria rörligheten är här att köparen tvingas ligga ute med pengar och dessutom följa proceduren för att återvinna den erlagda momsen i köplandet. Det saknas ett praktiskt kontrollsystem så att problemet inte skulle behöva uppstå. Om erlagd moms inte återbetalas föreligger ett konsumenträttsligt problem som måste kunna lösas inom ramen för andra nätverk inom EU än SOLVIT.

Importförsäkring som inte godtas

Enligt EU:s regler ska en person som köper en bil exempelvis i Tyskland för registrering och stadigvarande användning i Sverige skaffa en s.k. importförsäkring i Sverige. Den gäller under tiden från köp till registrering, upp till 30 dagar. Då ska ingen särskild tysk försäkring betalas för samma period, men sådana krav förekommer ändå och skapar problem som om möjligt måste lösas på konsumenträttslig väg. Samtidigt har det funnits fall där det påstås att en tysk myndighet kräver tysk försäkring för att lämna ut registreringssyltar för export.

Intyg som inte godkänns vid registreringsbesiktning

Vid privatimport av fordon är det svårt för köparen att avgöra om intyg som följer med vid köpet uppfyller krav som ställs vid registreringsbesiktningen i importlandet. Det förekommer att intyg inte godkänns av Bilprovningen på olika grunder och att annat intyg måste utfärdas efter nytt test som måste bekostas av importören. Ibland kräver Bilprovningen att få ta del av underlaget till ett intyg även om intyget är utfärdat av behörigt organ i säljarlandet. Denna typ av problem gör att införseln av ett fordon både försenas och fördyras för köparen. Om en överenskommen typ av intyg används av behöriga nationella organ skulle problemen inte behöva uppstå.

Uppgifter i vägregistret

Vägtrafikregistret anger om ett fordon privatimporterats av en enskild person. Däremot framgår det inte av registret att fordonet är importerat om det köpts i annat land av ett företag, oavsett om det handlar om en generalagent eller inte. Att registret anger att ett fordon är privatimporterat kanske inte utgör ett direkt handelshinder, men det har en indirekt effekt på den fria rörligheten eftersom sådana fordon ofta misstänkliggörs och prisdiskrimineras på begagnatmarknaden.

Dyrare försäkringspremier

Att det framgår av vägtrafikregistret om ett fordon är privatimporterat eller inte gör det möjligt för försäkringsbolagen att differentiera premierna. Hos de flesta bolag är det dyrare att försäkra ett privatimporterat fordon. Om två identiska bilar köps hos samma generalagent exempelvis i Tyskland, den ena av en svensk privatperson och den andra av ett svenskt företag som specialiserat sig på införsel av bilar, så blir försäkringspremien dyrare för den privatimporterade. Problemet har sin grund i vägtrafikregistrets uppgifter, men är i huvudsak marknadsrättsligt – oskäligen avtalsvillkor – med påverkan på den fria rörligheten.

EU-typgodkända mätinstrument godkänns inte i Tyskland

Ett svenskt företag ville saluföra mätinstrument för mätning av säd i Tyskland. Mätinstrumenten var EU-typgodkända i Sverige. Den tyska ansvariga myndigheten ansåg dock vid EU-verifiering att produkten inte uppfyllde kraven i de aktuella direktiven och vägrade därför verifiering. Frågan var dels om den tyska myndigheten är EU-rättsligt tvingad att följa verifieringsinstruktioner som följer med det svenska typgodkännandet, dels om den tyska myndigheten är skyldig att använda säd av viss kvalitet när den testar mätinstrumenten.

Efter att ha analyserat fallet konstaterade det tyska SOLVIT-centret att inget brott mot EU-rätten tycks föreligga. Kunden accepterade detta och meddelade att man väljer att anpassa sig efter de tyska kraven. SOLVIT-centren i Sverige och Tyskland har dock efter påtryckningar fått den tyska myndigheten att erbjuda kunden ett möte för att diskutera frågan. Ärendet har avslutats i SOLVIT-databasen.

Klassning och märkning av rallydäck

Svenska Bilsporthörförbundet's tävlingsregler föreskriver klassning av däck som används vid rallytävlingar med bil. Klassningen kan bara utföras av tillverkare själva eller företag som fått tillverkarens fullmakt. Klassningen dokumenteras med en speciell märkning som bränns in i däcksidan. Oklassade däck får inte användas i tävlingssammanhang.

För vissa däckmärken utförs klassningen av officiella importörer när däcken levererats till Sverige. Däck som förs in från annat EU-land till en sidoimportör kan inte klassas, även om det handlar om identiskt lika däck som de officiellt importerade. Bilsporthörförbundet's reglemente hindrar sidoimportörer att genomföra klassning och märkning eftersom tillverkaren ger fullmakt endast till officiella importföretag.

Kravet på klassning och märkning gör att godkända däck genom officiella importörer blir ca 30 % dyrare för kunderna än om samma däck sidoimporteras från annat land inom EU.

SOLVIT Sverige tog kontakt med Svenska Bilspportförbundet för att kontrollera anmälarens uppgifter som innebar att någon form av handelshindrande begränsning av konkurrensen skulle föreligga. Förbundet hänvisade till en utredning om den svenska däckmarknaden som gjorts av Konkurrensverket. Utredningen visade sig dock inte behandla det anmälda problemet till följd av det allmänna kravet på klassning och märkning av rallydäck för tävlingsbruk.

SOLVIT Sverige anser att rättsläget i detta fall är oklart. Svenska Bilspportförbundet är ett specialförbund under Riksidrottsförbundet som står under statligt huvudmannaskap. Det kan då möjligen göras gällande att staten skulle ha skyldighet att ingripa mot den reglering av marknaden för rallytävlingdäck som Bilspportförbundet infört i sina bestämmelser. Från EU-domstolen finns ingen rättspraxis som ger närmare ledning för en bedömning av en medlemsstats ansvar i denna typ av fall.

Köttmärkning i Finland

Anmälaren är i detta fall ett svenskt företag som handlar med färskt kött såväl från Europa som från tredjeland. Företagets kunder finns främst i Sverige och Finland. Det anmälda problemet består i att den finska livsmedelsmyndigheten vill förhindra att kött säljs i Finland med "bäst före"-datum, d.v.s. sådan märkning som tillämpas i Sverige och många andra EU-länder. Försäljningsförbud råder i Finland för alla färska köttvaror som bär sådan märkning. Företagets finska kunder har påpekat att märkningen måste ändras till "sista förbrukningsdag" för att följa finsk lag. Att märka om alla förpackningar som går till Finland skulle innebära ett kännbart merarbete och tillkommande kostnader.

Efter kontakter med det svenska Livsmedelsverket konstaterar SOLVIT Sverige att det anmälda problemet faller inom ramen för direktivet 2000/13/EG om märkning och presentation av livsmedel. Enligt den finska tolkningen av direktivet är allt kött att betrakta som ur mikrobiologisk synvinkel lättfördärliga produkter som efter en kort period kan antas utgöra en omedelbar fara för människors hälsa och därför ska märkas med "sista förbrukningsdag".

Det anmälda problemet med olika nationell tolkning av begreppet "lätt förskämbara livsmedel" är föremål för diskussion i en av EU:s rådsarbetsgrupper som bl.a. ser över bestämmelser om märkning. Från svensk sida har frågan ställts (i april 2009) om inte gemensamma riktlinjer borde utarbetas. Ingen konkret lösning har ännu föreslagits i rådsarbetsgruppen, men Europeiska kommissionen har åtagit sig att kontrollera EU:s hygienlagstiftning för att se om det där framgår om "bäst före-datum" eller "sista förbrukningsdag" ska användas.

Arbetet på en harmoniserad lösning på EU-nivå pågår således och i avvaktan på att detta slutförs kan inga fortsatta ansträngningar genom SOLVIT lösa det anmälande företagets problem. Ärendet har därför avslutats.

Köp av fritidsbåt i annat EU-land

Två fall har anmälts till SOLVIT Sverige sedan problem uppstått kring Skatteverkets krav på momsbetalning när fritidsbåtar förs in till Sverige från annat EU-land där skatt redan erlagts.

Avgörande i problemställningen är om båtarna är att betrakta som nya eller begagnade vid införseln. Enligt Skatteverkets regler är en båt ny om den köpts inom tre månader efter att den

tagits i bruk första gången eller att den färdats högst 100 timmar före köpet. För en ny båt ska moms erläggas i Sverige, medan moms för en begagnad betalas i inköpslandet.

I det ena fallet har köparen inledningsvis nyttjat båten på utländskt vatten och betalat moms både i inköpslandet och i Sverige. Köparen har utan framgång försökt få tillbaka den moms han betalat i landet där han köpte båten. Skattemyndigheten där anser dock att man följt EU-rätten när man då krävde moms för att båten var ny. Man anser därför att det inte finns grund för en återbetalning.

I det andra fallet hävdar anmälaren att han enligt överenskommelsen köpt en begagnad båt till ett pris inklusive moms i inköpslandet. Skatteverket har krävt köparen på svensk moms eftersom man betraktat den köpta båten som ny. Anmälaren har följt det råd som SOLVIT Sverige förmedlat från Skatteverket, nämligen att begära anstånd med momsinsbetalningen i avvaktan på att frågan avgörs rättsligt.

I början av år 2009 beslutade Regeringsrätten att inhämta ett förhandsavgörande från EU-domstolen med anledning av att flera fall som liknar de två SOLVIT-anmälningarna inte kunnat lösas i svenska domstolar. I avvaktan på besked från EU-domstolen har tvisterna på detta område därför förklarats vilande. SOLVIT Sverige har bedömt att de två anmälda fallen står under rättslig prövning genom att de omfattas av det kommande förhandsavgörandet från EG-domstolen. I detta läge kan de inte behandlas vidare inom ramen för SOLVIT. När EU-domstolens utslag kommer är ännu osäkert.

Bottensugare till bassängbad

Ett svenskt företag som tillverkar bottensugare till publika bad har anmält problem med marknadstillträde i Frankrike.

Företagets maskiner drivs med en säkerhetstransformator på 42V AC. De är CE-märkta och följer den gällande EU-standarden EN 60335-2-41 beträffande särskilda krav på pumpar. Standarden anger att spänningen inte får överstiga 12V AC om det finns badande i bassängen.

Den franska norm som hindrat marknadstillträdet (NF C 15-100) anger generellt att spänningen 12V AC inte får överskridas för denna typ av produkter. Det svenska företaget påpekade att deras produkter enligt instruktionerna inte var avsedda att användas med badande i bassängen, varför de skulle anses uppfylla EU-standarden.

Efter kontakter med behöriga myndigheter meddelade SOLVIT Frankrike att det svenska företagets bottensugar inte behöver överensstamma med den återopade franska standarden som bara gäller för icke flyttbara utrustningar. De svenska produkterna är flyttbara och behöver därför inte följa den nationella standarden. Det anmälda problemet kunde på detta sätt lösas genom SOLVIT-samarbete och bottensugarna får som CE-märkta produkter säljas på den franska marknaden.

Kommentarer kring hinder på varuområdet

Flera av exemplen från 2009 visar på myndigheters ofta negativa inställning till att ömsesidigt erkänna varor som godkänts för försäljning i andra medlemsländer. Denna inställning kan yttra sig i exempelvis krav på ytterligare tester av produkten, som i fallet rörande plaströr, eller

särskilda produktkrav och krav på förhandstillstånd innan varan får försäljas i exportlandet, som var fallet i ärendet med teknisk sprit. Sådana krav måste kunna motiveras EU-rättsligt, dvs. myndigheten måste visa att de ställda kraven är nödvändiga och proportionerliga i förhållande till sitt syfte. Vi hoppas att den nya varuförordningen 764/2008 (ikraft sedan i maj 2009), som bland annat slår fast myndigheternas ansvar att motivera vissa handelshindrande åtgärder på varuområdet, blir ett effektivt instrument för myndigheter vid tillämpningen av principen om ömsesidigt erkännande. De två ovan nämnda exemplen bör vara exempel på ärenden som nu faller inom tillämpningsområdet för varuförordningen.

Exemplen rörande plaströr och teknisk sprit visar också på vikten av att anmälningsförfarandet i direktiv 98/34/EG tillämpas korrekt. Medlemsländerna ska enligt direktivet anmäla nationella tekniska regler avseende produkter till kommissionen på förslagsstadiet. Kommissionen och andra medlemsstater har sedan en möjlighet att lämna synpunkter på förslagen och på så sätt undvika tillkomsten av nya handelshindrande regler. Om de tekniska reglerna i dessa två exempel hade anmälts i vederbörlig ordning hade dessa handelshinder potentiellt kunnat undvikas.

Ärendet avseende teknisk sprit aktualiserar också en annan intressant EU-rättslig fråga. Vad har en medlemsstat för möjlighet att ha nationella särkrav på ett totalharmoniserat område med argumentet att de nationella särkraven motiveras av andra skyddshänsyn än de skyddshänsyn som de harmoniserande reglerna syftar till att skydda? En del av de produkter som klienten avsåg att föra in till Sverige täcks nämligen av kosmetikadirektivet. Enligt direktivet, som syftar till att skydda folkhälsan vid normalt användande av produkterna, får medlemsstaterna inte begränsa den fria rörligheten av kosmetikaprodukter på annat sätt än vad direktivet föreskriver. Läke medelsverket har dock gjort gällande att de svenska reglerna, som går utöver direktivets regler, motiveras av andra skyddshänsyn (förhindra missbruk av alkohol) än direktivets och därför faller utanför direktivets tillämpningsområde. Enligt SOLVIT Sveriges bedömning ger EU-domstolens praxis ingen entydig vägledning här men viss praxis talar för att Läke medelsverket kan ha fog för sin bedömning. Domstolen slog exempelvis i målet *Lidl Magyarorszá g* (Mål C-132/08) fast att en medlemsstat som till stöd för en restriktion åberopar skäl som hämtats utanför det område som har harmoniserats genom ett direktiv, kan åberopa artikel 36 i EU-fördraget) Enligt SOLVIT Sverige kan dock Läke medelsverket svårligen med framgång hävda att tillståndskravet är ett nödvändigt och proportionerligt instrument för att tillgodose det av verket åberopade syftet, vilket förutsätts vid åberopande av artikel 36 EUF. Detta mot bakgrund av EU-domstolens praxis där det fastslagits att ett krav på förhandstillstånd endast kan vara berättigat om kriterierna för tillståndet är kända på förhand, så att myndighetens utrymme för skönsmässigt bedömande begränsas (mål C-390/99, p. 35). Så var inte fallet i Läke medelsverkets föreskrifter, där det endast framgick att alkoholhaltiga preparat ska vara denaturerade på ett sätt som Läke medelsverket godkänner.

En fråga som aktualiserats i fler ärenden på senare år är huruvida reglerna om fri rörlighet är tillämpliga även när det är privaträttsliga subjekt som begränsar rörligheten. I denna sammanställning tar vi upp ett exempel där ett svenskt bilspportförbund de facto hindrar parallellimport av rallytävlingssäck. Tidigare fall har rört exempelvis hästavelssförbund som diskriminerar importerade hästar och försäkringsbolag som gör det dyrare att försäkra privatimporterade bilar. EU-domstolens praxis ger relativt lite vägledning för vad staten respektive för vad dessa organisationer har för ansvar i dessa situationer. SOLVIT Sverige avser att under våren 2010 närmare utreda denna fråga.

Fri rörlighet för tjänster

Installation av berg- och jordvärme i Finland

Anmälaren är ett svenskt företag i VVS-branschen som får beställningar från kunder i Finland avseende installationstjänster. Problemet för företaget är krångliga regler om registrering för att kunna arbeta med kunder som yrkar på motsvarigheten till svenskt ROT-avdrag, i Finland kallat Hushållsavdrag. Det finska skatteverket krävde förutom momsregistrering i Finland även att företaget skulle anmäla sig till det s.k. Förskottsuppbörsregistret.

Enligt SOLVIT Sverige skulle kraven kunna utgöra en restriktion mot den fria rörligheten för tjänster inom EU. Det borde vara tillräckligt att företaget uppger sitt svenska momsregistreringsnummer och intyg som utvisar att man lagligen tillhandahåller tjänster i Sverige och inte har några skatteskulder. Motsvarande krav ställs av Skatteverket i Sverige för att kunder till ett företag inom EU/EES ska komma i fråga för ROT-avdrag. SOLVIT Sverige grundade även sin inställning på ett rättsligt avgörande från den finska förvaltningsdomstolen i Vaasa.

SOLVIT Finland kontaktade skattekontoret i Torneå och framförde de rättsliga argumenten. Det finska skatteverket meddelade att det tidigare varit omöjligt för kunder till utländska företag att ansöka om hushållsavdrag. Det nuvarande systemet har införts som ett resultat av avgörandet i Vaasa förvaltningsdomstol. Systemet innehåller ett krav på engångsregistrering som är avgiftsfri, kan fullgöras elektroniskt och genomförs på svenska. Syftet med registreringen är att motverka skatteflykt.

Det finska SOLVIT-centret framförde att de nuvarande reglerna i vart fall var mindre handelshindrande än de krav som tidigare gällt i Finland och som avgörandet i förvaltningsdomstolen i Vaasa gällde. Huruvida det finska registreringskravet i sin nya form fortfarande strider mot EU-rätten kan avgöras endast genom EU-domstolens prövning. Dessutom kommer det finska skatteverket att undersöka om registreringen går att förenkla ytterligare.

Danskt personnummer krav för att öppna bankkonto i Danmark

Anmälaren är svensk och bosatt i Sverige men är anställd av norsk arbetsgivare och har arbetsort i Danmark. Han vill öppna bankkonto i Danmark för att undvika de extra avgifter som danska butiker tillämpar gentemot kunder som betalar med bankkort utställda i annat land. Danska banker kräver dock ett danskt personnummer (s.k. cpr-nummer) vilket det danska skatteverket vägrar att bevilja då anmälaren varken är dansk medborgare, har uppehållstillstånd i Danmark eller betalar skatt till danska staten.

Problemet är väl känt för SOLVIT Sverige sedan tidigare. Dansk lag förbjuder avgifter vid köp med danska kort men tillåter avgifter vid köp med utländska kort. Enligt SOLVIT Sverige kan dessa regler stå i strid med EU-reglerna om fri rörlighet, men Danmark delar inte denna uppfattning.

Efter en avstämning med SOLVIT Danmark konstaterar vi att de danska kraven för att dela ut personnummer inte i sig är diskriminerande på ett sätt som strider mot EU-rätten. Det bakomliggande problemet, att dansk lag särbehandlar danska betal- och kreditkort på bekostnad av kort från andra medlemsstater, har SOLVIT tidigare utan framgång försökt komma till rätta med. Frågan är politiskt känslig i Danmark och kunde inte lösas av SOLVIT-nätverket.

Efterkrav på moms och straffavgifter i Norge

Ett svenskt företag som utför anläggningsinstallationer bl.a. i Norge har mottagit krav från den norska skattemyndigheten på moms och straffavgifter för åren 2004–2007 på sammanlagt över 7 MNKR.

Enligt norska skatteregler måste ett företag som bedriver näringsverksamhet i landet med varor eller tjänster och omsätter mer än 50.000 NKR per år betala moms antingen genom en i Norge fast bosatt representant eller ett etablerat fast driftställe där. Det svenska företaget har varken haft fast representant eller driftställe, men har ändå erlagt moms till den norska skattemyndigheten. I denna del pågår kontakter mellan företaget och myndigheten för att verifiera inbetalningarna.

Det rättsliga skälet till att SOLVIT Sverige kontaktat kollegorna i Norge gäller kravet att straffavgift ska betalas eftersom det svenska företaget inte betalat moms från ett fast driftställe eller representant i Norge. Landet omfattas av EES-avtalet men inte av de EU-rättsliga reglerna på momsområdet, men SOLVIT Sverige anser att Norge även i fråga om skatter bör skapa och tillämpa regler som inte hindrar den fria rörligheten för varor och tjänster. Företaget är redan momsregistrerat i Sverige och genom ett nordiskt avtal finns goda möjligheter att säkra en effektiv skattekontroll och motverka skatteflykt. Enligt SOLVIT Sverige är kravet på etablering i Norge ett sätt att göra reglerna om fri varu- och tjänsterörlighet verkningslösa.

Enligt uppgift från SOLVIT Norge har finansdepartementet medgett att kravet kan vara problematiskt sett i förhållande till EES-avtalet, men om och när en ändring kan bli aktuell har inte angetts. Mot den bakgrunden har ärendet stängts i SOLVIT-databasen som olöst. SOLVIT Sverige bevakar utvecklingen i frågan.

Kommentarer kring hinder på tjänsteområdet

I likhet med liknande problem som tagits upp på varuområdet aktualiserar det danska exemplet ovan frågan om EU-fördragets regler om fri rörlighets tillämplighet på situationer där privaträttsliga subjekt begränsar den fria rörligheten. I det refererade exemplet ställde en dansk bank krav vid öppnande av bankkonton som innebar nackdelar för medborgare från andra EU-länder i jämförelse med danska medborgare.

Vårt exempel med det finländska "Hushållsavdraget" visar på risken i ekonomiska kristider att de stödåtgärder som införs indirekt missgynnar tjänsteutövare från andra EU-medlemsländer. Enligt EU-rätten måste medlemslandet visa att potentiellt handelsrestriktiva reglerna är nödvändiga och proportionerliga i förhållande till syftet med reglerna, dvs. i det här fallet att hindra skatteflykt. Den finska skattemyndigheten menar att den extra administrativa börda som läggs på utländska företag är alltför ringa för att på ett tydligt sätt stå i strid med EU-rätten.

Tjänstedirektivet 2006/123/EG trädde ikraft den 28 december 2009 och syftar till att underlätta gränsöverskridande tjänstehandel inom EU. Bland annat ställer det krav på nationella reglers utformning och nationella myndigheters handläggning vid exempelvis tillståndsgivning. Redan i detta tidiga skede, i början av februari 2010, har SOLVIT Sverige fått in fall avseende felaktig tillämpning av direktivet. Det kan finnas anledning att i nästa års rapport lyfta fram ärenden relaterade till tjänstedirektivets tillämpning.

Fri rörlighet för personer

Krav på uppehållskort i Danmark

En dansk man med brasiliansk hustru arbetade och bodde i Stockholm. Mannen förlorade både arbete och bostad och paret behövde snabbt återvända till Danmark. Hustrun saknade dock uppehållskort i Danmark, varvid danska ambassaden påpekade att hon enligt det s.k. frirörlighetsdirektivet 2004/38/EG måste ha visum för inresa.

I samverkan med SOLVIT Danmark, danska ambassaden i Stockholm och Migrationsverket undersökte SOLVIT Sverige förhållandena i fallet inklusive det danska kravet på visum för hustrun. Utan uppehållskort var det danska visumkravet berättigat eftersom hon varit mer än tre månader i Sverige sedan hon lämnade Brasilien. Innan hon kunde söka visum skulle det också vara nödvändigt att förlänga hennes uppehållstillstånd i Sverige, annars skulle hennes ansökan med all sannolikhet komma att avvisas.

Enligt frirörlighetsdirektivet är medlemsstaterna skyldiga att skyndsamt bereda en visumansökan från familjemedlem. SOLVIT-centren i Danmark och Sverige hjälpte makarna genom att öppna vägarna till berörda myndigheter och upplysa paret om de olika möjligheter som stod till buds för dem.

Ersättning från norsk a-kassa för s.k. oäkta gränsarbetare

Två fall har under året anmälts Till SOLVIT Sverige beträffande problem för svenska s.k. oäkta gränsarbetare att få rätt till ersättning från norsk a-kassa (NAV) vid uppsägning. Fallen har klara likheter. Att vara oäkta gränsarbetare innebär här att man arbetar i Norge och besöker bostaden i Sverige högst en gång per vecka. EU:s regler kring förmåner på detta område finns i förordningen 1408/71/EEG art. 71.

De svenska anmälarna menar att de enligt EU-reglerna har rätt att välja norsk ersättning vid arbetslöshet enligt förordningens artikel 71.1b)i). De norska arbetsgivarna har också betalat in gängse avgifter till det norska systemet under de år personerna varit anställda i Norge.

NAV har i det första fallet inte gått med på att rätt till ersättning föreligger, utan hänvisat till norska bestämmelser (Folketrygdloven § 4-2) som anger att man ska vara boende i landet för att kunna få ersättning. Den klagande har begärt omprövning, men NAV står fast vid sitt beslut. Beslutet i detta ärende har därefter överklagats till norsk domstol (Trygderetten) där ärendet nu är under beredning.

I det andra fallet har NAV nekat anmälaren ersättning med motiveringen att han inte krävt konkursboet på lön under uppsägningstiden, vilket är en förutsättning för att ha rätt till dagpenning under behandlingen av konkursärendet. Anmälaren har dock inte fått den information som konkursförvaltaren är skyldig att ge om krav i detta avseende. Samtidigt hänvisar NAV även i detta fall till Folketrygdlovens krav på bosättning i Norge för att få rätt till norsk ersättning. Anmälaren har begärt omprövning av beslutet, men NAV har avvisat hans begäran. Enligt uppgift kommer anmälaren att överklaga beslutet till Trygderetten.

SOLVIT Sverige har i detta ärende inhämtat ett externt expertutlåtande rörande tolkningen av förordningen 1408/71/EEG . Enligt detta kan NAV inte avvisa rätten till ersättning bara av skälet att anmälaren inte är bosatt i Norge. NAV har trots expertutlåtandet inte visat sig berett att ändra sitt ställningstagande. Man menar att en person inte kan anses stå till arbetsförmedlingens förfogande när lokala krav på aktivitet och kontroll inte kan följas upp då personen inte vistas i landet. Samtidigt medger NAV att kravet på ersättning inte kan avvisas uteslutande på skälet att man inte varit bosatt i Norge. Då SOLVIT-systemet enligt sina regler inte kan hantera ärenden som underställts domstol för prövning måste det aktuella fallet avslutas och lyftas ur SOLVIT-databasen när NAV:s beslut överklagades till Trygderetten.

I det andra fallet har NAV avvisat anmälares begäran om omprövning, men formellt sett har beslutet ännu inte överklagats till Trygderetten. Eftersom tidsramen för SOLVIT-behandlingen utnyttjats fullt kommer ärendet att behöva stängas som olöst, men SOLVIT Sverige avser att noggrant följa vad som händer med det norska bosättningskravet både i de två fall som hittills anmälts och i det principiella, EU-rättsliga perspektivet.

Dubbelbeskattning av pensionsförsäkring

Anmälaren är norsk medborgare som har bott många år i Sverige och även studerat här. Sedan 2005 är han dock bosatt i Polen. Under år 2006 mottog han utbetalningar från sin privata pensionsförsäkring hos ett svenskt försäkringsbolag. Utbetalningarna för taxeringsåret 2007 beskattades i Sverige. Genom beslut i september 2009 har utbetalningarna beskattats även av den polska skattemyndigheten med motivet att anmälaren varit bosatt i Polen alltsedan 2005.

SOLVIT-centren i Sverige och Polen kontaktade sina ansvariga myndigheter. Sedan 2004 finns ett avtal mellan Sverige och Polen för att undvika dubbelbeskattning och förebygga skatteflykt. Det svenska Skatteverket informerade sin polska motsvarighet att man bedömde att dubbelbeskattning av en viss typ av pensionsförsäkring kan vara förenlig med avtalet. SOLVIT Sverige bad SOLVIT Polen om hjälp med att tolka den polska skattemyndighetens beslut, kontrollera skatteuträkningen och åstadkomma en ändring av beslutet om det skulle bedömas vara felaktigt.

Det polska finansministeriet ansåg att den behöriga myndigheten hade agerat enligt EU:s regler. Efter kontakter med anmälaren förklarade myndigheten vilka typer av utbetalningar enligt sociallagstiftningen som kan dubbelbeskattas. Anmälaren hade inte visat att de pensionsbetalningar han mottagit under 2006 var av sådant slag som enligt avtalet mellan länderna kan undantas från dubbelbeskattning. Myndighetens beslut om dubbelbeskattning låg därför fast.

SOLVIT Sverige informerade anmälaren som accepterade myndighetens beslut även om det inte innebar någon egentlig lösning på hans problem. EU-rätten gav i detta fall utrymme för dubbelbeskattning.

Lönegarantisystemet vid flygbolags konkurs

En svensk flygkapten var anställd vid ett danskt flygbolag. Bolaget hade under flera år betalat in till den danska lönegarantiordningen för all anställd personal. I samband med bolagets konkurs 2008 blev den personal som inte startade sina flygningar i Danmark uteslutna från den danska lönegarantiordningen med motiveringen att denna personal inte haft sitt tjänsteställe i Danmark. Bolaget åberopade EU-gemensamma regler och menade att flygkaptenens arbete utförts i Sverige då hans flygningar startade där. Han borde då få ersättning enligt svenska regler för lönegaranti.

I Sverige är Kronofogden ansvarigt organ för gränsöverskridande lönegarantier. Vid kontakter mellan SOLVIT Sverige och Kronofogden framkom bl.a. att diskussioner förts med danska LG (Lönmodtagernes Garantifond) och att svensk lönegaranti beslutats för ett stort antal anställda efter det aktuella flygbolagets konkurs även om inbetalningar gjorts till den danska lönegarantiordningen. Även för dansk personal beslutades om svensk ersättning om personalen arbetat från en svensk stationeringsort, allt i enlighet med direktivet 2002/74/EG.

För flygkaptenen innebar uppgörelsen att hans svenska ersättning blev väsentligt lägre än vad den danska ordningen hade gett. Eftersom lösningen har stöd i EU-rätten kunde ärendet dock inte bearbetas vidare inom SOLVIT-systemet.

Utbetalning av barnbidrag efter flytt inom EU

En ungersk läkare flyttade till Sverige under 2008 med sina fem barn. Han har rätt till barnbidrag och flerbarnstillägg här, men bidrag utbetalades fram till mars 2009 av den ungerska myndigheten. Vid den tiden blev myndigheten varse att familjen flyttat och avbröt utbetalningarna eftersom barnen lever i Sverige. Kunden vände sig till ungerska SOLVIT som i sin tur kontaktade SOLVIT Sverige.

Enligt förordningen 1408/71/EEG om tillämpningen av systemen om social trygghet ska i detta fall Sverige utge ersättning. SOLVIT Sverige förde en dialog med Försäkringskassan om ärendet. För den period som familjen bott i Sverige men ersättning utbetalats från Ungern har mellanskillnaden mellan ungerskt och svenskt barnbidrag utbetalats av Försäkringskassan sedan nödvändiga dokument (E 104) skickats från den ungerska myndigheten. Därefter får familjen barnbidrag helt enligt de svenska reglerna. Ärendet var därmed löst och kunde avskrivas från SOLVIT.

Ömsesidigt erkännande av yrkeskvalifikationer

Ett antal ärenden under 2009 har gällt problem med ömsesidigt erkännande av yrkeskvalifikationer. Ett fall rörde en engelsk barnsjuksköterska som flyttat till Sverige där hon sökte jobb som undersköterska. Hon blev dock meddelad av Socialstyrelsen att hon saknade kvalifikationer för att arbeta som undersköterska i Sverige. SOLVIT Sverige kontaktade Socialstyrelsen och efter SOLVIT Sveriges påtryckningar tog Socialstyrelsen hänsyn till klientens erfarenheter från England och ändrade sitt beslut.

Ett annat ärende handlade om en tysk VVS-montör som ville ha sina yrkeskvalifikationer erkända i Sverige för att kunna arbeta här under samma förutsättningar som en svensk VVS-montör. Han erhöll dock ett brev från VVS yrkeskommitté där man informerade om att hans tyska utbildning inte var tillräcklig för att få ett svenskt yrkesbevis. Fram till han genomgått det svenska utbildningsprogrammet så kunde han bara klassas som lärling i det svenska systemet. SOLVIT Sverige kontaktade VVS yrkesnämnd där det framkom att yrkeskommitténs information var felaktig. VVS-montör är ett oreglerat arbete i Sverige och kommittén kan därför inte utfärda yrkesbevis utan bara utbildningsbevis. Att kunden på grund av avsaknad av svensk utbildning skulle medföra att han endast var berättigad till 80 % av en svensk VVS-montörs lön var felaktig. Om kunden trots detta vill ha ett svenskt utbildningsbevis är nu VVS yrkeskommitté efter påstötningar från SOLVIT Sverige villig att verka för att Installatörernas Utbildningscenter (UIC) gör en sådan validering. Yrkeskommittén vill också, för att i förstämningen kunna agera i linje med EU-rätten, att SOLVIT Sverige hjälpa till med att se över kommitténs rutiner för ömsesidigt erkännande av utbildningar från andra medlemsstater.

Ett tredje ärende rörde en ungersk sjuksköterska som ville få sin yrkesexamen erkänd i Sverige. Hon uppgav att hon hade de nödvändiga dokumenten för att examen skulle kunna erkännas av Socialstyrelsen. Socialstyrelsen uppgav dock att de inte fått in alla nödvändiga dokument med hänvisning till två bestämmelser i yrkeskvalifikationsdirektivet 2005/36/EG. SOLVIT Sverige tog kontakt med Socialstyrelsen där det framkom att de inskickade certifikaten var för gamla och inte i original, vilket man berättat för kunden. Det är de ungerska myndigheterna som ska undersöka den sökandes kvalifikationer och utfärda certifikatet. Således tydde inget på att något brott mot EU-rätten var begånget utan problemet var att Socialstyrelsen inte lyckats förmedla vilka kompletteringar som var nödvändiga och varför. SOLVIT Sverige har vidarebefordrat denna information till SOLVIT Ungern som förhoppningsvis hjälper till att lösa problemet. Sjuksköterskan har dock ännu inte fått sina kvalifikationer erkända så SOLVIT Sverige kommer att följa utvecklingen i ärendet.

Kommentarer kring hinder på arbetstagar-/personrörlighetsområdet

Många ärenden på personrörlighetsområdet rör tolkning och tillämpning av dels det så kallade fri rörlighetsdirektivet 2004/38/EG, dels förordning 1408/71 vilken samordnar medlemsländernas system för social trygghet. Detta framgår också av de exempel som illustreras ovan. Ofta räcker det med att klargöra vad som gäller enligt EU-rättsakterna för att hjälpa klienterna att ta tillvara sina rättigheter, så som var fallet i ärendet med ansökan om uppehållskort i Danmark. I andra fall har SOLVIT i samarbete med ländernas respektive myndigheter kunnat lösa problemet. Exempel på detta är den ungerska familj som numer får tillgång till det barnbidrag som de har rätt till.

Exemplen avseende norsk a-kassa visar emellertid att vi även får mer komplicerade ärenden på personrörlighetsområdet. Den norska myndigheten gjorde här en tolkning av förordning 1408/71 som varken delas av SOLVIT Sverige, externa experter eller klienterna. Trots SOLVIT Sveriges påtryckningar har myndigheten stått fast vid sin tolkning. I sådana situationer kan vi inte göra mer än att hänvisa klienten till att framföra klagomål till kommissionen och att överklaga beslutet enligt den nationella rättsordningen. De aktuella ärendena har nu blivit föremål för prövning i norsk domstol.

De exempel som här tas upp rörande ömsesidigt erkännande av yrkeskvalifikationer är tre av nio sådana ärenden som SOLVIT Sverige handlagt under 2009. Den relativt stora mängd ärenden på detta område tyder på att nationella myndigheter har svårigheter att tillämpa EU-rätten på området korrekt. Yrkeskvalifikationsdirektivet innehåller regler för erkännande av yrkeskvalifikationer för reglerade yrken i medlemsländerna. Det fastställer också i vilka fall en myndighet kan kräva att den sökande genomgår en anpassningsperiod eller ett lämplighetsprov för att få tillträde till yrket. I ärendet med den ungerska sjuksköterskan var yrkeskvalifikationsdirektivet tillämpligt då sjuksköterskeyrket är ett reglerat yrke i Sverige. De andra två ärendena rörde däremot oreglerade yrken varför istället fördragets regler om fri arbetstagarrörlighet är tillämpliga. Enligt denna princip gäller bland annat att personer från andra EU-länder som söker arbete i ett annat EU-land inte får diskrimineras (jfr ärendet med VVS-montören) och att nationella myndigheter måste ta hänsyn till sökandens erfarenheter från andra EU-länder (jfr ärendet med undersköterskan).

Kommerskollegium
National Board of Trade

Box 6803, S-113 86 Stockholm, Sweden
Phone +46 8 690 48 00 Fax +46 8 30 67 59
E-mail registrator@kommers.se www.kommers.se